

Hvorfor eksisterer moralske verdier?

Begreper:

Objektiv moral referer til noe som er sant, godt og bindende for alle mennesker til alle tider.

I følge kristen tro er det bare Gud som er god, og som er kilde og opprettholder av alt som eksisterer.

Empirisk vitenskap er en undersøkelses-metode ved å benytte eksperimenter og observasjon, for å avdekke årsak- og virkningsforhold.

Moral kan erkjennes av alle mennesker

- ▶ Ateister kjenner forskjell på rett og galt, og kan leve moralsk.
- ▶ Men problemet oppstår i å begrunne hva rett moral innebærer.
- ▶ Hvorfor eksisterer objektive moralske verdier, uansett hvem som kjenner eller adlyder dem?
- ▶ Kristent syn: Gud har lagt det ned i menneskenaturen ([Rom2v14-15](#)). Det er som en lov eller bok som alle kjenner til. Men en lov krever en lovgiver og en bok en forfatter.

Moral som nyttemoral

- ▶ Eks. Velferd til flest mulig mennesker
- ▶ Hvorfor er nettopp menneskelig blomstring og velbefinnende en god ting? Hvorfor ikke heller vektlegge fisk eller kakerlakker?
- ▶ Om det ikke er noen objektiv standard utover mennesker, så finnes ikke noe objektivt 'godt'. Det er kun en sak for menings-utveksling. I det øyeblikk en moralsk standard er bedre enn en annen, måler en dem med en felles standard -som er ulik begge standardene.

Å kjenne moral er ulikt å begrunne det

- ▶ Epistemologi har å gjøre med hvordan vi lærer moral å kjenne: det kan alle mennesker;
- ▶ -mens ontologi har med eksistensen av objektiv moral å gjøre. Hvorfor eksisterer den?
- ▶ Ateister kan kjenne til objektiv moral, og nekte for at Gud finnes, mens det ville ikke finnes noen objektiv moral å kjenne til, om ikke Gud fantes.

Moralens opprinnelse- to alternativer

- ▶ Enten har materie oppstått fra et sinn, en bevissthet, eller så har bevissthet oppstått fra materie.
- ▶ Eks. Fotballregler: a. Det må finnes en objektiv standard som går utover spillernes meninger
- ▶ b. Det må eksistere en autoritet til å implementere/håndheve disse reglene.
- ▶ c. Det må eksistere en hensikt eller mål med spillet, som overstiger spillernes mening.

Euthypro dilemmaet og autoritet

- ▶ Euthypro dilemmaet: Er noe godt fordi Gud vil det - subjektiv vilkårlighet? - eller er noe godt i seg selv -en høyere moralsk standard enn Gud?
- ▶ Dette er ikke gjensidig-utelukkende alternativer, men det finnes et tredje: Det gode begrunnes i Guds natur.
- ▶ Lover krever en lovgiver: Vi ville ikke være forpliktet på en spåmann som sier: 'Kom dere ut av bygningen'. Men om en brannmann sa det samme, så er det en autoritet vi er forpliktet på.

Ateistisk og kristent verdenssyn

- ▶ Ut fra ateistisk syn er det ikke noen objektiv mening eller hensikt med livet, fordi det ikke er noen objektiv verdi knyttet til menneskelivet.
 - ▶ I et ateistisk livssyn er vi kun forvokste marker som ankom hit ved tilfeldighet, ved ubevisste prosesser, og har dermed ikke noen ultimat mening eller betydning.
- ▶ Ut fra kristent syn er Gud kilden og grunnlaget for ultimat verdi, mening og hensikt.
 - ▶ Og om det er reell hensikt med livet, så må det være en rett måte å leve på.

Hvordan begrunne moral?

- ▶ Vitenskap kan begrunne at noe skader -f.eks. et gasskammer, men ikke hvorfor det er galt å plasser noen i ett.
- ▶ Vitenskap forutsetter og benytter moral ved å samle inn og fortolke data på ærlig vis.
 - ▶ Det må være en ytre etisk standard som vi kan vurdere vitenskapsfolks handlinger etter.
- ▶ Bare en uforanderlig ytre standard, som har autoritet, kan foreskrive og opprettholde objektiv moral.

Hva er sannhet?

- ▶ Noe som er sant, er sant for:
 - ▶ Alle personer
 - ▶ Til enhver tid
 - ▶ Alle steder

Ateister hevder Gud er 'umoralsk'

- ▶ Hvor får de sin moralske standard fra?
 - ▶ På hvilket grunnlag hevder de det?
 - ▶ Hvordan kan de snakke om NOE som umoralsk?
 - ▶ Dersom alt er svirrende molekyler, hvordan kan noe være mer/mindre moralsk ?
 - ▶ Dessuten angriper de noen de ikke tror på

To hovedalternativer

- ▶ Hva forklarer best vår ordnede univers, og vår bevissthet?
- ▶ Vi har 2 alternativer.
- ▶ ENTEN oppsto de fra en pre-eksistent, overnaturlig intelligens, eller de gjorde det ikke.
- ▶ En forståelse av universet, forutsetter et teistisk verdenssyn.

Argumenter for Guds eksistens

- ▶ 1. Universet hadde en begynnelse
- ▶ 2. Universet er fininnstilt for liv
- ▶ 3. Universet fungerer á la en computer
- ▶ Vi slutter til en filosofisk eller metafysisk teori som vi mener best passer med dataene, at det finnes naturlige prosesser.

Materialisme

- ▶ Forestillingen at alt som eksisterer er materie og komplekse arrangement av materie
- ▶ Dette kan man ikke slutte ut fra vitenskap, bare fra filosofi.

Er gravitasjon bare en 'gap-filler'

- ▶ Gravitasjon er bare den beste forklaring på de data vi observerer.
- ▶ På lignende vis: Hele virkeligheten forklares best ut fra Teisme
- ▶ Hva fyller vi gapene med:
 - ▶ Forutsetter vi materialisme eller bevissthet?

Falsk forutsetning - 'gud i hullene'

Ved å hevde 'gud-i-hullene' argument

- ▶ -forutsetter ikke-teister bare sitt verdenssyn, og innrømmer indirekte at det er hull i deres filosofiske syn på virkeligheten, som deres ikke-teistiske teori om virkeligheten ikke kan gjøre rede for.
- ▶ (jfr. tegningen ovenfor)

Apropos hull:

Teisme	Ikke-teisme (gap)
<ul style="list-style-type: none">-Kan forklare hvorfor tid-rom har en begynnelse-Kan forklare hvorfor det finnes fininnstilling-Kan forklare hvorfor tid/rom dukket opp-Kan forklare hvorfor det finnes moralske plikter og verdier	<ul style="list-style-type: none">Vet ikke hvorfor tid-rom har en begynnelse-Vet ikke hvorfor det forekommer fininnstilling-Vet ikke hvorfor tid/rom dukket opp-Vet ikke hvorfor bevissthet finnes-Vet ikke hvorfor det finnes moralske plikter og verdier